Gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Vergadering van 23 september 2021
Gemeente Hardinxveld-Giessendam - Hardinxveld-Giessendam
Auteur: Willem Zwama
wn.zwama@hardinxveld-giessendam.nl

Inspraak en vaststellen inpassingsvisie boezem en gemaal Hardinxveld-Giessendam

Voorgesteld besluit

1. Naar aanleiding van de inspraak en de opiniërende raadsbehandeling op 17 juni jl. de visie op onderdelen te wijzigen.
2. De definitieve visie onder de naam "Inpassingsvisie boezem en gemaal Hardinxveld-Giessendam" vast te stellen.

Het college besluit om:
3. --

Inhoud

Inleiding
Het watersysteem in de Alblasserwaard dat in de loop van ruim 650 jaar is ontstaan, staat niet meer gesteld voor de huidige wateropgaven. In de toekomst nemen, onder andere als gevolg van veranderingen in het klimaat, de problemen alleen maar toe. Een integrale benadering van de wateropgaven is cruciaal voor een duurzame en toekomstbestendige inrichting van het watersysteem. Het Algemeen Bestuur van Waterschap rivierenland heeft in 2017 een historisch besluit genomen door het boezemwatersysteem in de Alblasserwaard anders in te gaan richten als antwoord op de hierboven genoemde uitdagingen. Na zes eeuwen water aan- en afvoer via Kinderdijk is het tijd om een nieuw hoofdstuk aan het waterbeheer toe te voegen. Op 27 november 2020 heeft het Algemeen Bestuur van het waterschap de nadere locatiekeuze voor nieuwe boezembemaling voor de Overwaard definitief vastgesteld in de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

In navolging van de Locatiekeuze in het Algemeen Bestuur heeft het College van Dijkgraaf en Heemraden (CDH) op 11 mei 2021 het Locatiebesluit vastgesteld waarmee de locatie ten oosten van de woonkern Hardinxveld is aangewezen voor de bouw van het nieuwe boezemgemaal en een nieuw boezemkanaal tussen de Giessen en de locatie van het nieuwe boezemgemaal. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap uw college en de gemeenteraad een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project “Verkenning nieuwe boezembemaling voor de Overwaard”.

Nieuwe boezem en gemaal hebben impact op de omgeving. Om een goede landschappelijke inpassing van het boezenkanaal en het boezemgemaal te waarborgen, hebben gemeente en waterschap gezamenlijk de "Concept visie ruimtelijke kwaliteit boezem en gemaal" opgesteld. Naast bouwstenen van de landschappelijke inpassing geeft de visie een beeld van de mogelijke "meekoppelkansen" in het gebied. Dit zijn kansen voor andere ontwikkelingen nabij boezem en gemaal die mogelijk gecombineerd kunnen worden door "werk met werk" te maken.

Deze concept visie is met de gemeenteraad besproken tijdens "de ontmoeting" op 17 juni 2021. Een aantal fracties hebben daarna nog schriftelijk gereageerd. In de periode van 3 – 24 juni heeft de visie voor eenieder ter inzage gelegen voor inspraak.

Op dit moment zijn er nog drie varianten voor het tracé van de boezem en het gemaal. Na vaststelling zal het waterschap werken aan een voorkeursalternatief voor beide. Dit jaar wordt deze keuze verder uitgewerkt in een voorkeursalternatief (ter vaststelling door College van Dijkgraaf en Heemraden begin 2022) en passend binnen de nu voorliggende Inpassingsvisie.

Beoogd effect

- Doel van de inspraak is om eenieder de gelegenheid geven om op de visie te reageren om zodoende meer draagvlak te krijgen. De inspraakreacties hebben geleid tot wijzigingen.
- Het opstellen van een richtinggevend ruimtelijk kader voor de inpassing van het boezemgemaal en kanaal en het bepalen van bouwstenen voor het tracé, kunstwerken/kruisende structuren, profielen en het boezemgemaal;
- Inzichtelijk maken van de (eventuele) meekoppelkansen van diverse partijen in het gebied.

Argumenten

1.1 Door het bieden van inspraak wordt een grotere doelgroep in de gelegenheid gesteld om te reageren.

In het proces voorafgaande aan de inspraakperiode heeft het waterschap vooral direct omwonenden en belanghebbenden betrokken. Omdat de Visie Ruimtelijke Kwaliteit ingaat op een groter gebied dan alleen de locatie van het gemaal en de mogelijke tracés van het boezemkanaal wordt door de terinzagelegging ook een bredere doelgroep (alle inwoners) de gelegenheid geboden om een reactie te geven.

1.2 Bieden van inspraak vloeit voort uit gemeentelijke inspraakverordening

Omdat de Visie Ruimtelijke Kwaliteit ruimtelijke beleidsuitgangspunten bevat voor de inpassing van het boezemgemaal en boezemkanaal in de gemeente en daarbij voor een groter (omliggend en aangrenzend) gebied kaders worden meegegeven, is de concept Visie Ruimtelijke Kwaliteit voor inspraak ter inzage gelegd. Dit is ook passend gezien het feit dat ook op de gemeentelijke structuurvisie destijds inspraak is geboden.

2. De Nota van beantwoording geeft een inhoudelijke reactie op vragen/opmerkingen van insprekers.

Er zin 10 inspraakreacties binnengekomen. Naar aanleiding van de inspraak en de raadsbehandeling is de visie op onderdelen gewijzigd. De definitieve visie heeft de naam "Inpassingsvisie boezem en gemaal Hardinxveld-Giessendam" gekregen. In de Nota van Antwoord die als bijlage 1 is toegevoegd, worden de veranderingen op hooflijnen aangegeven en zijn de inspraakreacties samengevat en voorzien van een antwoord vanuit de gemeente en/of waterschap. Tevens wordt in het inleidende hoofdstuk een toelichting gegeven op de taken, rollen en bevoegdheden van gemeente en waterschap in dit proces.

3.1 De Visie Ruimtelijke Kwaliteit vormt een ruimtelijk kwaliteitskader voor de uitwerking van de kansrijke alternatieven.

De keuze voor het plaatsen van een nieuw boezemgemaal en de aanleg van een boezemkanaal in Hardinxveld betekent dat een nadere afweging moet worden gemaakt om van de kansrijke tracés te komen tot het voorkeurstracé van het boezemkanaal en voorkeurslocatie van het boezemgemaal. Deze fase is gestart met keukentafelgesprekken, meedenkbijeenkomst(en) en werksessies met de gebiedspartners (Rijkswaterstaat, Provincie Zuid-Holland en Gemeenten Molenlanden en Hardinxveld-Giessendam) en de directbetrokkenen uit het gebied. Gezien de grote ruimtelijke impact van een nieuwe boezem is in dit kader een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld dat wordt benut bij de uitwerking van de kansrijke alternatieven en later het voorkeursalternatief. Naar aanleiding van de inspraakreacties is de conceptversie gewijzigd.

3.2 De Visie Inpassingsvisie draagt bij aan een integrale aanpak van het project.

Een nieuw boezemkanaal en - gemaal heeft grote impact op het huidige landschap. Dit vraagt een integrale aanpak waarbij gezocht wordt naar synergie tussen techniek, omgeving en gebiedskwaliteiten. Het opstellen van een visie Ruimtelijke Kwaliteit draagt hieraan bij door de waterstaatkundige blik expliciet te verbreden naar een integrale blik. Dit past binnen een proactieve en omgevingsgerichte werkwijze. Met een Visie Ruimtelijke Kwaliteit voor het projectgebied wordt ingezet op inpassing van de maatregelen in de omgeving, zonder eventuele toekomstige ontwikkelingen van medeoverheden te bemoeilijken.

3.3 De Inpassingsvisie maakt eventuele meekoppelkansen inzichtelijk.

In het projectgebied spelen verschillende andere ontwikkelingen bij medeoverheden en particulieren. O.a. de verbreding van de A15 (RWS), de snelfietsroute langs de A15 en de wens van de provincie Zuid-Holland om een faunapassage onder de A15 door te leggen, raken allemaal het beoogde boezemkanaal van het waterschap. Met de verschillende partijen zijn/worden gesprekken gevoerd om meekoppelkansen en omgekeerde meekoppelkansen een plek te geven in het proces. Op basis van een door Waterschap Rivierenland voor dit project opgesteld Spelregelkader Meekoppelkansen worden kansrijke meekoppelkansen het komend half jaar verder verkend. Hierbij wordt toegewerkt naar intentieovereenkomsten (maatwerk per partij) in 2022, met aandacht voor (financiële) afspraken. Randvoorwaarde voor meekoppelkansen is dat de initiatiefnemer voor financiële dekking zorgt. Indien een planologische procedure noodzakelijk is, is de gemeenteraad hiervoor aan zet. In het inleidende hoofdstuk van de Nota van Antwoord wordt verder ingegaan op meekoppelkansen en de taken en rollen hierin van gemeente en waterschap.

3.4 De Visie Ruimtelijke Kwaliteit is bruikbaar als bouwsteen voor de toekomstige Omgevingsvisie.

In de huidige gemeentelijke structuurvisie is geen rekening gehouden met de komst van een boezemgemaal en boezemkanaal in de gemeente, om de eenvoudige reden dat deze ontwikkeling niet voorzienbaar was ten tijde van de vaststelling van de gemeentelijke structuurvisie. Binnen de gemeente worden voorbereidingen getroffen voor een Omgevingsvisie voor de gemeente in verband met de komst van de Omgevingswet (2022). Omdat het proces en planning van het project boezembemaling Overwaard daarop niet kan wachten is met de gebiedspartners en directe omwonenden ingezoomd op het gebied waarbinnen de kansrijke alternatieven zich bevinden en is de concept Visie Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld. Deze visie vormt daarmede alvast een van de

bouwstenen voor de gemeentelijke Omgevingsvisie. N.a.v. de inspraakreactie beperkt de inpassingsvisie zich tot de inpassing van boezem en gemaal, de meekoppelkansen en eventuele compenserende woningbouw.

3.1 De gemeenteraad is vanuit de rol in het ruimtelijk domein verantwoordelijk voor het vaststellen van Visie Ruimtelijke Kwaliteit

Zoals in de inleiding van de Nota van Antwoord wordt aangegeven, ligt de bevoegdheid tot het vaststellen van het uiteindelijke voorkeurstracé voor het boezemkanaal en voorkeurspositie voor het boezemgemaal bij het waterschap. Evenals het nemen van het daarvoor benodigde projectbesluit op grond van de Waterwet. De wijziging van het Omgevingsplan (er vanuit gaande dat Omgevingswet in 2022 in werking treedt) en de uiteindelijke omgevingsvergunning betreffen een gemeentelijke bevoegdheid van respectievelijk de gemeenteraad en uw college. Dit neemt niet weg dat de gemeenteraad in dit stadium via de Inpassingsvisie kaderstellend invloed kan uitoefenen in het proces van vertaling van de kansrijke alternatieven naar een voorkeurstracé en –positie.

Kanttekeningen
1. De Inpassingsvisie voor het gemaal en boezem Hardinxveld-Giessendam biedt geen ruimte voor een grootschalige opwek van zonne-energie.

De RES 1.0 levert een spanningsveld op voor het project boezembemaling Overwaard. In de RES 1.0 is namelijk een uitwerkingsgebied opgenomen voor een grootschalig (opgave 10 ha) zonneveld in het gebied tussen de Parallelweg en de A15. In beide visiedocumenten (RES en VRK) zal tekstueel een relatie worden gelegd tussen beide projecten. In de Inpassingsvisie is wel een verwijzing opgenomen naar de RES 1.0 maar uitgangspunt is dat het realiseren van mogelijke zonnevelden volgend is op het realiseren van boezemkanaal en –gemaal en geen onderdeel is van de uitwerking. In de thans voorliggende Inpassingsvisie heeft een grootschalige energieopwekking in de vorm van een zonneveld geen plaats gekregen. Dit vanuit de volgende argumentatie:

- In het gebied ligt al grote ruimtelijke opgave (boezemgemaal en kanaal).
- Het uitwerkingsgebied RES doorkruist een NNN-gebied (NatuurNetwerkenNederland).
- Het uitwerkingsgebied RES is ook in beeld als mogelijke ecologische verbindingszone (groen en water).
- Een grootschalig zonneveld staat op gespannen voet met landschappelijke kwaliteiten van het gebied.
- Het uitwerkingsgebied RES bevindt zich voor een deel in het reserveringsgebied voor de MIRT A15 (op grond van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening).

De uitwerkingslocatie voor (grootschalige) zonne-energie zoals benoemd in de concept RES 1.0 (Regionale Energie Strategie) is volgend op de uitwerking en inpassing van het boezemkanaal, de natuur- en water compensatieopgave en de verbreding van de A15.

2.De Visie Ruimtelijke Kwaliteit vormt een actualisering van de Richtlijn ontwikkelingsmogelijkheden Parallelweg

In verband met verschillende (particuliere)ruimtelijke initiatieven aan het oostelijke deel van de Parallelweg is in het verleden (2017) door stedenbouwkundig adviesbureau SpaceValue een richtlijn opgesteld over de ontwikkelingsmogelijkheden voor dit deel van de Parallelweg. Een aantal van die initiatieven die toen aan de orde waren, zijn inmiddels gereed en/of in uitvoering (bijv. Parallelweg 101-104). Verder is In de bedoelde richtlijn geen rekening gehouden met de komst van een boezemkanaal door het gebied. Kijkend naar de kansrijke tracés kan worden geconcludeerd dat die

zich bevinden bij ter plaatse van de open doorzichten naar het achterliggende gebied. Bij het opstellen van de bouwstenen voor de kunstwerken en kruisende structuren is daarmede zoveel mogelijk rekening gehouden. Nu is het zo dat door de breedte van het boezemkanaal er sowieso een open zicht (via het water) naar het achterland openblijft. Om versnippering in verschillende documenten te voorkomen worden de algemene uitgangspunten van de bedoelde richtlijn voor zover relevant geïntegreerd in de Inpassingsvisie.

Financiële informatie
De kosten voor het opstellen van de Visie Ruimtelijke Kwaliteit worden door het waterschap gedragen. Over de inzet van ambtelijke capaciteit door de gemeente is met het waterschap in dit stadium een gentlemen agreement gesloten die inhoudt dat de gemeentelijke inzet wordt bijgehouden qua uren en in het verdere traject door het waterschap worden vergoed, waarbij de gemeentelijke legesheffing voor het project in de financiële afwikkeling wordt betrokken. Door het waterschap wordt hiervoor momenteel een conceptovereenkomst opgesteld die nog aan de gemeente ter beoordeling wordt voorgelegd.

Communicatie
De Nota van beantwoording wordt na vaststelling in het college gedeeld met de insprekers. In het traject hieraan voorafgaand zijn direct-omwonenden en belanghebbenden door het waterschap actief betrokken door middel van meedenktafels, informatiebijeenkomsten, keukentafel- en verandagesprekken. Ook na de vaststelling zal dit georganiseerd worden, waarbij het waterschap de trekkersrol heeft. Gemeente zal vanaf heden wat intensiever deelnemen. Daarnaast vinden er met regelmaat diverse bestuurlijke en ambtelijke begeleidingsgroep plaats. Informatie over de voortgang van de verkenning wordt gedeeld via persberichten, een projectpagina op de website en via nieuwsbrieven.

Vervolg
- 23 sept 2021: Definitief vaststellen Inpassingsvisie door de gemeenteraad.
- Nov 2021: Informeren van College, Commissie en Gemeenteraad over de alternatieven door Waterschap Rivierenland.
- Q1 2022: (Ontwerp) Voorkeursalternatief vaststellen in College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
- 2022: Intentieovereenkomsten voor meekoppelkansen vaststellen tussen College van Dijkgraaf en Hoogheemraden en andere betrokken partijen.

Openbaar
Ja

Bijlagen
1. 3A Ruimtelijke Inpassingsvisie gemaal en boezem HG.pdf
2. 3A RV Bijlage 1 Gebiedsinventarisatie_Ruimtelijke Inpassingsvisie HG.pdf
3. 3A RV Bijlage 2 Ontwerpendonderzoek Ruimtelijke Inpassingsvisie HG.pdf
4. Nota van Antwoord Ruimtelijke inpassingsvisie boezem en gemaal Hardinxveld DEF.pdf